

תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 12

כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי

כי אתה נרי הוי"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12)

1 כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב"פ הוי"ה הא' הוי"ה והב' והוי"ה בתוספת וי"ו.

"כי אתה נרי, הוי", והוי"ה מאיר את חשכיו". [יש להבין] את החזרה על הוי"ה פעמיים: בפעם הראשונה נאמר "הוי", ובפעם השנייה "והוי", בתוספת וי'.

הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. פי' שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי". לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי"ה מרומזות בנר.

והנה כתוב: "נר הוי"ה נשמת אדם". פירוש הדבר הוא שנשמת האדם, המתלכשת בגוף, היא בחינת נר של שם הוי", משום שכל ארבע האותיות של שם הוי"ה רמוזות בנר.

2 והיינו בארבעה דברים שבנר שהם השמן והפתילה וכי' גווני אור נהורא אוכמא הנאחז בפתילה ונהורא חירורא למעלה ממנה.

כלומר, בארבעת המרכיבים שבנר: השמן, הפתילה ושני גווני האור — האור הכהה (נהורא אוכמא), שנאחז בפתילה, והאור הלבן (נהורא חירורא) שמעליו.

ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה ג"כ ד' בחינות הללו שמן ופתילה וכי' גווני אור המרומזות בד' אותיות הוי".

לכן הנשמה נקראת נר, שכן גם בה יש ארבע בחינות אלה — שמן, פתילה ושני גווני אור — הרמוזות בארבע אותיות הוי".

3 ולהבין ד' בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש שארז"ל וכי' לאורה הוא צריך כו'.

[יש] להבין את ארבע הבחינות הללו שבנשמה, וגם להבין את ענין הנרות שהיו במקדש, שעליהם אמרו חז"ל: "וכי' לאורה הוא צריך?" וכו'.

אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ"ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה. "אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל". ויש להסביר מדוע דוקא הנרות מעידים על השראת השכינה.

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה

אך העניין הוא, שהאור מאיר מפני שהוא נאחז בפתילה ומכלה אותה. אולם הפתילה לבדה הייתה כבה וכלה במהרה.

וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה.

וגם אורו לא היה מאיר היטב כל כך; הדבר מתאפשר רק באמצעות השמן, הגורם לחיבור האור עם הפתילה.

4 והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע"י השמן נעשה גוון נהורא חורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא.

וזהו הגורם לכך שהאור יהיה טוב ובהיר: באמצעות השמן מופיע גוון של אור לבן, ובאמצעות הפתילה מופיע הגוון הכהה.

וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב שאור הנאחז ונתלבש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה"ב נלקחה מבחי"ק"נ וכלולה מע"ס דנוגה שכל ומדות.

וכמו בכל פרטי המשל הזה, כך הוא גם בהתלבשות הנשמה בגוף ובנפש הבהמית: האור שנאחז ומתלבש בנפש הבהמית דומה לאור שבמשל, הנאחז בפתילה. שהרי הנפש הבהמית נלקחה מבחינת קליפת נוגה, והיא כלולה מעשר ספירות דנוגה — שכל ומדות.

כי זלעו"ז עשה. כמו שיש ע"ס בנשמה היא נה"א שהם בקדושה. כך יש עשר בחי' בנה"ב שהן לגרמיה כו'. אשר שלט האדם באדם.

כי "זה לעומת זה עשה [האלקים]". כשם שיש עשר ספירות בנשמה, כלומר בנפש האלקית, והן בקדושה, כך יש עשר בחינות בנפש הבהמית, שהן לעצמן וכו'. "אשר שלט האדם באדם".

5 ולאם מלאם יאמץ. וע"ס דנה"א נאחזות ומתלבשות בע"ס דנה"ב שהן לעומת זה. והכוונה הוא בכדי להפך נה"ב ולכלות אותה באור הנשמה.

"ולאם מלאם יאמץ". עשר הספירות של הנפש האלקית נאחזות ומתלבשות בעשר הספירות של הנפש הבהמית, שהן מקבילות להן. הכוונה היא להפוך את הנפש הבהמית ולכלות אותה באור הנשמה.

ולהיות אתכפייא ואתהפכא כו' דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואש. כך נה"ב עצמה היא אתהפכא כו':

[הכוונה היא] שתהיה אתכפייא ואתהפכא וכו', בדומה לכליית הפתילה באור האוחז בה. וכשם שהפתילה עצמה נהפכת לאור ולאש, כך גם הנפש הבהמית עצמה עוברת אתהפכא וכו'.

6 אך להבין ענין זה כיצד תהיה התהפכות נה"ב החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ"כ להיות ממנה אור וגילוי אלקות.

אך יש להבין: כיצד יכולה נפש הבהמית החיונית להתהפך, כך שתעלה למדרגה גבוהה כל כך, עד שיבואו ממנה אור וגילוי אלקות?

הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. ויש בזה ב' פירושים הא' ארוממך ממטלמ"ע והב' ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלמ"ט.

והנה כתוב: "ארומם אותך, אלקי המלך". יש לכך שני פירושים: הראשון, "ארומם אותך" מלמטה למעלה; והשני, "ארומם אותך" פירושו שהרוממות תימשך מלמעלה למטה.

7 וביאור הענין כי הנה פ"י אלקי מלשון אלי הארץ שהוא ל' כח שזה אמר דהע"ה בעבור כללות העולם ביאור הענין: משמעות המילה "אלקי" (אלוקי) קשורה לביטוי "אילי הארץ", המציין כוח. דוד המלך עליו השלום אמר זאת ביחס לעולם כולו.

שהכח והחיות הנמשך בהם מאוא"ס ב"ה הממכ"ע הוא בבחי' המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו מאין ליש מבחי' זו דמלכותו ית'.

[כוונתו הייתה] שהכוח והחיות הנמשכים אליהם מאור אין סוף, ברוך הוא, שהוא ממלא כל עלמין, הם מבחינת המלך: מאחר שהוא מלך על העולם כולו, הם חיים ומתקיימים, ונבראו מאין ליש מבחינת מלכותו יתברך.

8 ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינה רק בחי' הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עצמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא חכם כו'.

ידוע שהמלוכה והממשלה של המלך הן רק הארה והתפשטות כלפי הזולת, ואינן נוגעות למלך עצמו, בשונה משאר המעלות והמידות שבו — כגון היותו חכם וכדומה.

וזהו מלכותך מכ"ע. שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות המלוכש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי" מדת מלכותך שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה ולא ממהות המלך עצמו רק מבחי" מלכותו כו'.

וזהו [פירוש] "מלכותך מלכות כל עולמים": התהוותם של כל העולמות, העליונים והתחתונים, וכן הכוח והחיות המלוכשים בהם ומהווים אותם, נמשכים מבחינת מידת "מלכותך" — שהיא מהות המלוכה והממשלה — ולא מעצמותו של המלך עצמו, אלא מבחינת מלכותו בלבד, וכדומה.

9 והנה להיות התפשטות אוא"ס ב"ה בבחי" מלכותו ית' היו כמה צמצומים. וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

והנה, כדי שאור אין סוף, ברוך הוא, יתפשט בבחינת מלכותו יתברך, היו כמה צמצומים, ככתוב: "להודיע לבני האדם את גבורותיו ואת כבוד הדר מלכותו".

גבורותיו הן הן הצמצומים להיות כבוד הדר מלכותו. ואין זה אלא בחי" זיו להיות כבוד והדר. וכמאמר בשכמל"י בחי" שם בלבד.

"גבורותיו" הן הצמצומים עצמם, שבזכותם יש "כבוד הדר מלכותו". אין זו אלא בחינת זיו, המשמש כבוד והדר — כמו באמירה "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד": בחינת שם בלבד.

ואי לזאת ארוממך שעייז יבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך הוא אוא"ס ב"ה ממש בכל לבבך בשני יצריך שעייז אתכפייא כו' שלא יהי חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים וכו'.

ולכן "ארוממך": כך באים לקיים "ואהבת את הוי" אלקיך" — כלומר, את אור אין סוף, ברוך הוא, ממש — "בכל לבבך", בשני יצריך. באמצעות כך יש אתכפייא וכו', עד שאין לאדם חפץ או רצון מלבדו, ככתוב: "מי לי בשמים...".

וזהו ארוממך ממטה למעלה. (ועיי' בזהר וארא דכ"ח סוף ע"ב) וגם ארוממך המשכת הרוממו' מלמעלמ"ט.

זוהי "ארוממך" מלמטה למעלה. (ראו בזהר, וארא, סוף דף כ"ח ע"ב). "ארוממך" פירושו גם המשכת הרוממות מלמעלה למטה.

והענין כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים.

והענין הוא שלפעמים אומרים "יחיד חי העולמים מלך", ולפעמים אומרים "מלך יחיד חי העולמים".

ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית' וקדוש ומובדל כו'.

פירוש "יחיד חי העולמים מלך" הוא שהוא יחיד ומיוחד, לבדו יתברך, קדוש ונבדל וכו'.

10 וחי העולמים הוא ע"י כמה צמצומים להיות בבחינת מלך לעולם שע"י ארוממך מלמעלה למטה כו'

ו"חי העולמים" מתקיים באמצעות כמה צמצומים, כדי שהוא יהיה בבחינת מלך לעולם; ועל ידי כך "ארוממך" מלמעלה למטה וכו'.

ומלך יחיד חי העולמים היינו שלחיות חי העולמים הוא מתצמצם בבחי' מלך ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו'

ו"מלך יחיד חי העולמים" פירושו שכדי להיות חי העולמים, הוא מצמצם את עצמו בבחינת מלך; ואף שבחינת מלך זו היא הבחינה האחרונה ביחס לאין סוף ברוך הוא עצמו, הרי היא בכל זאת בבחינת יחיד ומיוחד, קדוש ומובדל וכו'.

לגבי התהוות עלמין ואי לזאת נמשך בחינת מלכותו לבחי' יחיד חי העולמים להיות התלכשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו' בבחינת עלמין והיינו בעוה"ז הגשמי דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא.

[ביחס להתהוות העולמות]. לכן נמשכת בחינת מלכותו לבחינת "יחיד חי העולמים", כדי שהמלך, היחיד, הקדוש והמובדל וכו', יתלבש בבחינת העולמות — והיינו דווקא בעולם הזה הגשמי, כי "נעוץ תחלתן בסופן" דווקא.

11 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' היום לעשותם כי הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש

מצוך מלשון התקשרות בבחי' היום לעשותם דוקא

זהו [פירוש] "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום" וגו', "היום לעשותם": שהרי זו המשכה של אור אין סוף ממש — "מצוך" מלשון התקשרות — דווקא בבחינת "היום לעשותם".

שהוא בעולם הזה עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע"י השתלשלות בירידת סתר המדרגות מעילה לעלול כו' ורחוקים מאור א"ס ב"ה ממש.

כלומר, בעולם הזה, עולם העשייה, ולא בעולמות העליונים, שנוצרים באמצעות השתלשלות, בירידת מדרגות נסתר מעילה לעלול וכו', ורחוקים מאור אין סוף ממש.

משא"כ בסוף מעשה מתגלה אוא"ס ב"ה ממש שלא כדרך ירידת והשתלשלות העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל.

אבל בסוף המעשה מתגלה אור אין סוף ממש, שלא בדרך ירידתם והשתלשלותם של העולמות, אלא בדומה לאור הנאחז בפתילה: קודם שהוא נאחז בפתילה, אין הוא נחשב כלל לאור.

12 וע"י התאחזותו בדבר גשמי נתהווה גילוי אור. אך אור זה צריך להמשיך על ידי עבודת האדם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח. אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף.

על ידי אחיזתו בדבר גשמי מתהווה גילוי של אור. אך את האור הזה צריך להמשיך באמצעות עבודת האדם, ו"רוח מביאה רוח וממשיכה רוח". "אם ישים אליו לבו, רוחו ונשמתו אליו יאסוף".

13 וזהו ענין הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהא נאחז בפתילה. וזהו קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.

זהו ענין הדלקת הנרות: להדליק ולהמשיך את האור, כך שייאחז בפתילה. וזהו [פירוש] "ה' קרוב לכל קוראיו, לכל אשר יקראהו באמת".

דהיינו להיות אמת ה' לעולם. ואמתות ה' הוא שמעלה ומטה שוים לפניו ית' כחשיכ' כאורה וסדר ההשתלשלות הוא

כלומר, שתהיה "אמת ה'" בעולם. אמת ה' היא שהעליון והתחתון שווים לפניו יתברך — "כחשכה כאורה" — ואילו סדר ההשתלשלות הוא...

רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק' כדמותנו דמות כבוד ה'. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמתות יחודו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

...רק ביחס אלינו וביחס לכל העולמות שנבראו מאין ליש, כדי שלא יבטלו במציאות; וזה נקרא "כדמותנו", "דמות כבוד ה'". אבל "בצלמנו", "בצלם אלקים", פירושו אמתת אחדותו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

14 וכיצד נמשך אמת ה' לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו. מחמת תגבורת חסד ואור עליון יותר מערך השתלשלות.

וכיצד נמשכת אמת ה' לעולם? על כך אומר הכתוב: "כי גבר עלינו חסדו" — באמצעות התגבורת של חסד ואור עליונים, למעלה ממידת ההשתלשלות.

והיינו ע"י נה"ב כד אתהפכא ואתכפייא כי נה"ב הגם שלמטה בעוה"ז היא במדרגה שפלה מ"מ שרשה ומקורה העליון היא הגבה למעלה במאד

הדבר נעשה באמצעות הנפש הבהמית, כאשר היא מתהפכת ונכנעת. אף שהנפש הבהמית נמצאת למטה, בעולם הזה, בדרגה נמוכה, שורשה ומקורה העליון גבוהים מאוד.

שהיא מבחי' לפני מלך מלך. וכמ"ש במ"א מענין המאכל שעליו יחיה האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו'.

שהרי היא מבחינת "לפני שמלך מלך", כפי שמוסבר במקום אחר בעניין המאכל שעליו האדם חי: שורשו הוא ממקום גבוה וכו'.

ולכך ע"י התהפכות נה"ב בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה' לעולם אמתות ה' ממש.

ולכן, כאשר הנפש הבהמית מתהפכת והטוב גובר על הרע, מתעוררת בהתאמה למעלה, בשורשה, התגברות של אור וחסד עליונים, כדי שתתגלה בעולם "אמת ה'" – האמת של ה' ממש.

(והוא בחי' חסד עליון הממתיק הגבורות. פי' דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי' מלי' הוא ע"י גבורות וצמצומים כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו'.

(וזהו בחינת חסד עליון הממתיק את הגבורות. כלומר, כפי שהתבאר לעיל, התפשטות האור בבחינת מלכות נעשית באמצעות גבורות וצמצומים, כמו שכתוב: "להודיע לבני האדם גבורותיו" וכו'.

אבל בחי' כי אתה נרי הוי' הוא בחי' כי גבר עלינו חסדו להיות תוספת אור בלי צמצומים כו'. ונקי' בחי' מיתוק זה יחוד קובה"ו כמ"ש בתניא פמ"א בהג"ה)

אבל הבחינה של "כי אתה נרי הוי'" היא הבחינה של "כי גבר עלינו חסדו" – תוספת אור בלי צמצומים וכו'. המתקן זו נקראת יחוד הקב"ה ושכינתו, כפי שמוסבר בתניא, פרק מ"א, בהגהה.)

אך הנה כמו במשל אור הנר הנ"ל שע"י כליון הפתילה לבדה אינה מאיר כ"כ כ"א ע"י השמן.

אך הנה, כמו במשל אור הנר שהוזכר לעיל: כאשר הפתילה לבדה מתכלה, האור אינו מאיר כל כך; הוא מאיר היטב רק באמצעות השמן.

כך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף. והוא ענין שמן משחת קדש ורומז על התורה

כך גם בעבודת האדם, כשהנשמה מתלבשת בגוף, צריכה להיות בחינת שמן. זהו "שמן משחת קודש", והוא רומז לתורה.

כי קדש הוא בבחי' חכמה ואורייתא מחכמה נפקת והשמן היא פנימיות החיות שבכל הדברים שמוציאים מהן השמן.

כי "קדוש" הוא בבחינת חכמה, ו"התורה יוצאת מחכמה". והשמן הוא פנימיות החיות שבכל הדברים שמהם מפקים את השמן.

15 ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי' באבנים כי כולם בחכמה עשית ויש בכולם פנימיות החיות בבחי' שמן. לכן יש שמן בכל הדברים, ואפילו באבנים, שהרי "את כולם עשית בחכמה", ובכולם יש פנימיות החיות, בבחינת שמן.

והשמן הנמשך מקדש שהיא ח"ע היא ג"כ המתלבשת אפי' בדברים גשמיים כמו זרעים מועד כו'.

וגם השמן הנמשך מ"קודש", שהיא חכמה עילאה, הוא המתלבש אפילו בעניינים גשמיים, כמו זרעים [ו]מועד וכו'.

16 ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר. והיינו להיות גלוי אוא"ס ב"ה בנפש האדם בגלוי ממש כאלו רואה כו'

שמן זה הוא שמביא להארה גדולה, כך שהאור מאיר היטב. כלומר, שתהיה בנפש האדם התגלות של אור אין סוף ברוך הוא, התגלות ממשית, כאילו הוא רואה וכו'.

ולא בדמיונות הנולדים מן המחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינן קבועות בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגלוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחיזוק כיתד שלא

לא מדובר בדמיונות שנולדים מהמחשבה לבדה, שחולפים ונעלמים ואינם נקבעים בנפש באמת לאמתו; אלא שההתגלות תהיה בלב, באמת לאמתו, קבועה ונטועה היטב כמו יתד שלא...

תמוט להיות נגדו תמיד וגלוי זה הוא להיות יראת ה' על פניו יראה עלאה בבחי' בטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם הוי" כנודע כי שם הוי" הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

...יזוז, כך שהיא תהיה לנגד עיניו תמיד. התגלות זו היא שהיראה מה' תהיה על פניו: יראה עילאה, בדרגה של ביטול ממש, המרומזת באות יו"ד של שם הוי". שכן, כידוע, שם הוי" הוא יראה ואהבה, אהבה ויראה.

נמצא שאות יו"ד הרומזת לחכמה הוא בחי' דחילו שהיא בחי' יראה עלאה אם אין חכמה אין יראה. לכן ארז"ל מה להלן באימה וביראה אף כאן כו'.

נמצא שהאות יו"ד, המרמזת לחכמה, היא בחינת יראה, כלומר יראה עילאה: "אם אין חכמה אין יראה". לכן אמרו חז"ל: "מה להלן באימה וביראה אף כאן וכו'".

17 והיינו מפני התלבשות ח"ע ששם שורה ומתגלה אוא"ס ב"ה ממש בבחי' בטול אפי' בדברים גשמיים הנאמרים בתורה אשר לפנינו.

הדבר נובע מכך שחכמה עילאה מתלבשת בתורה, ושם שורה ומתגלה ממש אור אין סוף ברוך הוא במצב של ביטול, אפילו בעניינים גשמיים הנידונים בתורה שלפנינו.

והלכה זו היא דבר ה' ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה' ממש ורוח פיו מדבר בו.

והלכה זו היא ממש דבר ה'. כך גם כשהאדם עוסק בתורה, [הרי זה] ממש דבר ה', ורוח פיו מדברת בו.

18 וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיו ועז"נ ודברת בם להיות המשכי חכמה ויראה עילאה בם בד"ת.

כמו שכתוב: "ודברי אשר שמתי בפיו"; ועל כך נאמר: "ודברת בם", כדי להמשיך בהם חכמה ויראה עילאה — בדברי התורה.

ומזה נמשך תפלת י"ח בלחש ובחשאי בחי' שמן שהוא בחי' בטול. ועז"נ רומזים כריעות והשתחוואות שבתפלה שהם המשכות הבטול.

מכך נמשכת תפילת שמונה עשרה, הנאמרת בלחש ובחשאי — בחינת שמן, שהיא בחינת ביטול. לכך רומזות הכריעות וההשתחויות שבתפילה, שהן המשכות של ביטול.

19 ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי' לחש וחשאי. ויראה הנרמזת בה"א האחרונה של שם הוי"ה היא יראה תתאה שלא למרוד בממה"מ הקב"ה ולא למרות עיני כבודו. והוא בחי' הפתילה ששולט בה אור האש להפך ולכלות אותה.

לכן נאמר: "בעמדם תרפינה כנפיהם" — בבחינת לחש וחשאי. והיראה הנרמזת בה"א האחרונה של שם הוי"ה היא יראה תתאה: שלא למרוד במלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ולא למרות את עיני כבודו. זו בחינת הפתילה, שאור האש שולט בה והופך ומכלה אותה.

20 ובי גווי אור הם ב"פ רחיו ששם הוי' כי ואהבת בגימט' ב"פ אור היינו האהבה הרמוזה בה' ראשונה

של הוי' היא בחי' אה"ר הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהיא בחי' מתנה כו'

שני גווי האור הם שתי [הופעות של] אהבה (רחימו) בשם הוי', שכן "ואהבת" בגימטריה שווה פעמיים "אור". כלומר, האהבה הנרמזת בה' הראשונה של הוי' היא בחינת אהבה רבה הבאה מלמעלה — אהבה בתענוגים, שהיא בחינת מתנה וכו'.

והיא בחי' נהורא חיוורא ואהבה הרמוזה בוי"ו של שם הוי' היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והיא בחי' נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה:

והיא בחינת האור הלבן. והאהבה הנרמזת בו' של שם הוי' היא האהבה הנולדת בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולתו של אין סוף ברוך הוא; היא בחינת האור הכהה, הקרוב לפתילה ונאחז בה.

21 וזהו כי אתה נרי הוי' שבחי' הוי' היא בבחי' נר בשמן ופתילה. ובי גווי אור הרמוזות בד' אותיות של הוי' נעשה נרי שמתלבש בנר הוי' נשמת אדם כנ"ל:

זהו [פירוש] "כי אתה נרי הוי'": בחינת הוי' היא בבחינת נר, שיש בו שמן ופתילה ושני גווי אור, הרמוזים בארבע אותיות הוי'; [היא] נעשית "נרי", כשהיא מתלבשת ב"נר הוי' נשמת אדם", כפי שהוסבר לעיל.

22 והוי"ה יגיה חשכי. והוי' בתוספת וי"ו רומזת על בחי' הוי' ביותר עליונה. וכמ"ש הוי"ה הוי"ה אל רחום וחנון כו'.

"והוי' מאיר את חשכיו". "והוי'", בתוספת וי', רומז לכחינה עליונה עוד יותר של הוי', כמו שכתוב: "הוי', הוי', אל רחום וחנון" וכו'.

ופסיק טעמא בגווייהו שיש ב' בחי' הוי'. והענין כי פעם כתיב הוי' רחום וחנון ופעם כתיב חנון ורחום הוי'.

ופסיק טעמא מפריד ביניהם, משום שיש שתי בחינות של הוי'. והעניין הוא שבמקום אחד כתוב: "הוי' רחום וחנון", ובמקום אחר כתוב: "חנון ורחום הוי'".

23 ופי' הוי' רחום וחנון שכדי להיות התגלות מדות רחום וחנון מאוא"ס ב"ה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל.

פירוש "הוי' רחום וחנון" הוא שכדי שמדות הרחמים והחנינה יתגלו מאור אין סוף ברוך הוא, שהרי "הוא אינו כלל מאף אחת מהמדות הללו"...

הוצרך להיות בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. אך פי' חנוך ורחום הוי' היינו שמבחי' חנוך ורחום

...היה צורך בבחינת הוי', שהיא צמצום והתפשטות, המשכה והתפשטות. אך פירוש "חנוך ורחום הוי'" הוא שמבחינת "חנוך ורחום"...

דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' שבסדר ההשתלשלות משא"כ הוי' שקודם רחום וחנוך היא ההוי' שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

...כלומר, מפני שהוא חפץ חסד, נמשכת בחינת הוי' שהיא צמצום והתפשטות וכו', במסגרת סדר ההשתלשלות. לעומת זאת, הוי' שקודם ל"רחום וחנוך" הוא הוי' שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

ושם נעשה ג"כ בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' כדי להמשיך מדת רחום וחנוך בהוי' שבסדר ההשתלשלות.

וגם שם נעשית בחינת הוי', שהיא צמצום והתפשטות וכו', כדי להמשיך את מדת הרחמים והחנינה אל הוי' שבסדר ההשתלשלות.

(ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל הוי' וע"פ וירא ישראל את ה' הגדולה כו' מענין ב' שמות הוי'):

(ועיינו גם במה שנתבאר על הפסוק "ואתחנן אל הוי'" ועל הפסוק "וירא ישראל את ה' הגדולה" וכו', בענין שני שמות הוי').

24 והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב. ומי שהיה זכאי הי' זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב היה רשע גמור ועיי' לא היו ממוצעים.

והנה, בדורות הראשונים, כגון בתקופת הנביאים והשופטים, אנו מוצאים דור שכולו זכאי או דור שכולו חייב. מי שהיה זכאי היה במדרגה של צדיק גדול או נביא, ומי שהיה חייב היה רשע גמור; משום כך לא היו אנשים בינוניים.

אך דורות האחרונים דור אחר דור אין בהם רשעים כ"כ ולא צדיקים כ"כ טובים.

אבל בדורות האחרונים, דור אחר דור, אין רשעים כאלה וגם אין צדיקים טובים כאלה.

25 והענין שבדורות הראשונים היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתבונן בגדולת א"ס ב"ה יגיע אליו היראה כו' רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט בנפש.

הענין הוא שבדורות הראשונים היו נשמות נעלות, ממדרגות גבוהות, ובכוח נשמותיהן עצמן יכלו לשלוט ברע שבנפשן. מיד כשהתבוננו בגדולת אין סוף, ברוך הוא, התעוררה בהם יראה וכו' — מלבד אדם רשע גמור, שמחזק את הרע שבנפשו מתוך זלזול גמור.

אבל דורות האחרונים עיקבא דמשיחא בחי' עקביים אין כח בנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה יגיעת נפש ויגיעת בשר.

אבל בדורות האחרונים — "עקבתא דמשיחא", בחינת העקביים — אין כוח בנשמות עצמן לשלוט ברע, והן זקוקות לעמל רב: עמל הנפש ועמל הגוף.

26 וזהו והוי"ה יגיה חשכי היינו בחי' חשך שבדורות אחרונים. כי דהע"ה אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי' חשך בדורות אחרונים עיקבא דמשיחא שאין

זהו [פירוש] "והוי' יגיה חשכי": בחינת החושך שבדורות המאוחרים. דוד המלך עליו השלום אמר זאת בשם כלל ישראל, שבקרבם יש בחינת חושך בדורות המאוחרים, עקבתא דמשיחא, כאשר אין...

אתה נרי הוי"ה כלומר שאין נר הוי"ה נשמת אדם מ"מ והוי"ה היא בחי' הוי"ה עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל"ע בלי אתעדל"ת:

..."אתה נרי הוי"ה"; כלומר, שאין "נר הוי", נשמת אדם". ואף על פי כן, "והוי"ה" — בחינת הוי' העליונה, שלמעלה מההשתלשלות — "יגיה חשכי", ו"למענו למענו יעשה", כי "חפץ חסד הוא", באמצעות אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתתא.

27 וזהו ענין נס דחנוכה שנכנסו יונים להיכל. היכל הוא בחי' מחי' ה"י כ"ל בגימטריא נש"ב.

זהו עניינו של נס חנוכה, שבו נכנסו היוונים להיכל. ההיכל הוא בחינת המוח: ה"י כ"ל, שבגימטריה עולה לחמישים שערי בינה.

והיונים הנ"ל הם בחי' חכמה דקליפה חכמות חיצוניות כמו פילסופיא. שבזמן ההוא היו פילסופים המכחישי' בנבואה.

היוונים הללו הם בחינת החכמה של הקליפה: חכמות חיצוניות, כגון פילוסופיה. באותה תקופה היו פילוסופים שכפרו בנבואה.

28 ולכן טמאו כל השמנים של בחי' חכמה שבקדושה שרצו להשכיחם תורתך כו' ונעשה נס ע"י פך של שמן שהי' מונח בחותמו של כה"ג דיקנא דכהנא רבא חסד עליון בהעלות אהרן את הנרות אהרן שושבינא דמטרוניתא

לכן טמאו את כל השמנים — את השמנים של בחינת חכמה שבקדושה — כי ביקשו "להשכיחם תורתך" וכו'. והנס נעשה באמצעות פך שמן שהיה מונח בחותמו של הכהן הגדול — "זקן הכהן הגדול", חסד עליון; "בהעלות אהרן את הנרות" — אהרן, "שושבינה של המלכה".

שהיא אהבה הבאה מלמעלה באתעדל"ע וממנו הדליקו כל החי' ימים שהם המחשבה וז' המדות שתהיינה מאירות באור האהבה הבאה מלמעלה בלי אתעדל"ת והיא מבחי' וי"ו בתוספת וי"ו העליונה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות:

זוהי אהבה הבאה מלמעלה, באמצעות אתערותא דלעילא. ממנה הדליקו במשך כל שמונת הימים, שהם המחשבה ושבע המדות, כדי שיאירו באור האהבה הבאה מלמעלה, בלי אתערותא דלתתא. והיא מבחינת וי"ו — הוי"ו הנוספת, הבחינה העליונה שלמעלה מעלה מההשתלשלות.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק